

Актуальні проблеми соціальної сфери

збірник статей студентів і викладачів

Випуск 10

за заг. ред. Н.П. Павлик

Житомир, 2020

Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка

*Рекомендовано до друку рішенням
кафедри соціальних технологій
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №8 від 12 березня 2020 року).*

Рецензенти:

Сейко Наталія Андріївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальних технологій Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Мальцева Ольга Володимирівна – доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» (м. Маріуполь);

Гринько Вікторія Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики в початковій освіті ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

А 43 Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник статей студентів і викладачів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. – Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2020. – Вип. 10. – 148 с.

Редакційний колектив: З.В. Залібовська-Ільніцька, Н.П. Павлик

Макет: Н.П. Павлик

За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

ЗМІСТ

Колос Ольга	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ В МОЛОДИХ СІМ'ЯХ	8
Макарець Лілія	ДИТЯЧА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА	11
Сидоренко Марія	СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА СУІЦИДАЛЬНИХ НАМІРІВ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	13
Ярошовець Таміла	ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З БЕЗРОБІТНОЮ МОЛОДДЮ	18
Жданюк Оксана	АНАЛІЗ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЗДІЙСНЕНИХ НЕПОВНОЛІТНИМИ В УКРАЇНІ ПРОТЯГОМ 2018-2019 рр.	21
Годована Ірина	ПРОФІЛАКТИЧНІ МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ	24
Будзяк Марина	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	27
Мирончук Едуард	СОЦІАЛЬНА РОБОТА ІЗ БАГАТОДІТНИМИ СІМ'ЯМИ	29
Карабанова Дарія	МЕТОДИ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВА У СІМ'Ї	31
Ляхнова Аліна	ПРОБЛЕМА ДИТЯЧОГО СИРІТСТВА В УКРАЇНІ	34
Назаренко Богдан	МАСШТАБИ ПОШИРЕННЯ СІМЕЙНОГО НАСИЛЬСТВА	35
Котловий Сергій	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З МОЛОДДЮ: ЗМІСТ І МЕТОДИ	37
Бовсуновська Інна	СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	39
Вігура Ольга	ГЕНДЕРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНСТВА	41
Котлова Людмила	ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ПІДЛІТКІВ	43
Павлик Надія, Золотюк Людмила	СУЧАСНА ГУМАНІТАРНА ОСВІТА В УМОВАХ РОБОТИЗАЦІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ	46
Фільчук Тетяна	ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТІСНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	55
Омельчук Тетяна	ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ	57
Нестерова Ангеліна	СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СІМ'Ї: ЕТАПИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	60
Горохівська Марина	ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	62

Брайткрайц Аліна	ПРОФОРІЄНТАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ	64
Вигівська Надя	ПРАКТИЧНІ МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ	66
Остапчук Дар'я	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З БЕЗРОБІТНИМИ ТА ЇХ СІМ'ЯМИ	70
Ничипорук Тетяна	СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З БАГАТОДІТНИМИ СІМ'ЯМИ	73
Чувасова Юлія	ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ	75
Катрук Катерина	ТЕХНОЛОГІЇ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ БАТЬКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	79
Володько Наталія	ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СІЛЬСЬКІЙ ГРОМАДІ	81
Сичевська Анна	ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З БЕЗРОБІТНИМИ	83
Малецька Світлана	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ	85
Голян Анна	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ, ЯКІ ВИЙШЛИ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	89
Самчук Діана	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ	91
Ільніцький Влад	ПОЗИТИВНИЙ ВПЛИВ МАСАЖУ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ	94
Мирончук Діана	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ, ЯКІ ВІДБУЛИ ПОКАРАННЯ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	96
Зелінський Богдан	ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ	97
Ніконенко Ганна	ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З БЕЗРОБІТНОЮ МОЛОДДЮ	99
Столяренко Оксана	СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ЯК ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПРИЙОМНОЮ СІМ'ЄЮ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	101
Пастошук Софія	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ НАСИЛЬСТВА В СІМ'І	104
Остапчук Олена, Турський Вадим	ДОСВІД ЖИТОМИРЩИНИ У ЗДІЙСНЕННІ ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ	107
Філінська Дар'я	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З БЕЗРОБІТНИМИ	111
Кривобок Анна	ПРОБЛЕМИ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В УКРАЇНІ	113

Радченко Вікторія	МЕТОДИ ЗАПОБІГАННЯ ВЖИВАННЯ НАРКОТИКІВ У ДИТЯЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ	115
Розбіцька-Голуб Вероніка	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ	117
Ковтонюк Вікторія	АНІМАТОРСТВО У РОБОТІ З ЛЮДЬМИ ЗРІЛОГО ТА СТАРЕЧОГО ВІКУ	119
Вігура Ольга	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ АЛКОГОЛЬНОЇ ТА НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ	122
Бовсунівська Тетяна	СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ СТУДЕНТСЬКИХ СІМЕЙ	124
Сіталов Дмитро	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЇХ СІМ'ЯМИ	126
Ситняківська Світлана, Літяга Інна	EVENT-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»	128
Залібовська-Ільницька Зоя	СОЦІОКУЛЬТУРНА АНІМАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	130
Ілліна Ольга	НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА»: МЕТА І ЗМІСТ	134
Коляденко Світлана, Каленська Віталіна	МІЖПРЕДМЕТНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНУ «ГЕШТАЛЬТ»	136
Безсмертна Вікторія	ЖИВА БІБЛІОТЕКА ЯК МЕТОД НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	139
Пастощук Софія	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА	141
Ничипорук Тетяна	СТАН ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	143
Колос Ольга	ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ХОДІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	145
Малецька Світлана	СИНДРОМ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	147

Автор статті:

Сергій Котловий,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальних технологій

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З МОЛОДДЮ: ЗМІСТ І МЕТОДИ

Соціальна робота з молоддю є однією з провідних галузей соціальної політики, однак сам термін ще не має усталеного наукового вираження, і сфери діяльності в даній області ще не мають чітких меж. Однак, як зазначає ряд дослідників (Бєлецька, 2009; Зайнишев, 2002; Лібанова, 2010; Сушик, 2014), специфічні соціальні проблеми молоді змушують говорити про необхідність формування спеціалізованих технологій соціальної роботи, придатних для вирішення цих проблем [1; 2; 3; 4]. У числі основних соціальних проблем, характерних для молоді, виділяють такі, як: наркоманія, проституція, кримінал, порушена соціальна адаптація. На думку Н. Сушик, проблема побудови технологій соціальної роботи з молоддю посилюється тим, що, як правило, молодь є недобровільними клієнтами соціальних служб. Ще не сформована культура поведінки звертання в соціальну службу для вирішення своїх проблем. Все це разом узятє змушує звернути особливу увагу на конструювання соціальної роботи з молоддю [4].

Соціальна робота з молоддю – 1) професійна діяльність з надання допомоги як окремій молодій людині, так і групам молодих людей з метою поліпшення або відновлення їх здатності до соціального функціонування; 2) процес створення умов, що сприяють досягненню цілей з надання соціальної підтримки та допомоги молоді в суспільстві, а також робота з молодими людьми на комунальному рівні, за місцем проживання або в трудових колективах; 3) професійна діяльність з надання допомоги молодим людям, які опинилися у важкій життєвій ситуації [1].

Основними цілями соціальної роботи з молоддю є:

- створення системи соціального обслуговування молоді як державно-громадської цілісної системи соціально-психологічного супроводу людини;
- виявлення факторів, що обумовлюють розвиток асоціальної поведінки неповнолітніх і молоді;
- надання екстреної допомоги неповнолітнім та молоді, які опинилися у важкій життєвій ситуації;
- збільшення ступеня самостійності клієнтів, їх можливість контролювати своє життя і більш ефективно вирішувати виникаючі проблеми;
- створення умов, при яких людина, незважаючи на фізичне каліцтво, душевний зрив або життєву кризу, може зберігати почуття власної гідності і повагу до себе з боку оточуючих;
- досягнення такого результату, коли у клієнта відпадає необхідність у допомозі соціального працівника [2].

Методи соціальної роботи з молоддю за кількістю об'єктів впливу можна розділити на 3 рівні:

Індивідуальний – вид практики, що застосовується при роботі з індивідами і сім'ями у вирішенні їх психологічних, міжособистісних, соціально-економічних проблем, шляхом особистого взаємодії з клієнтом (основною формою є консультування). В ході

індивідуальної роботи надається допомога по налагодженню контактів з соціальними відомствами.

Груповий метод роботи, який використовується з метою надання клієнту допомоги через передачу групового досвіду. Групова робота може реалізовуватися в формах клубної та гурткової роботи, що передбачає формування стійкого складу молодих людей, наявність певного простору і фіксованого часу.

Соціальна спільність – даний напрямок покликаний максимально сприяти встановленню і підтримці соціальних зв'язків, залучення жителів і установ конкретної території у вирішенні гострих молодіжних проблем.

До технологій соціальної роботи з молоддю відносять:

Соціальна терапія – це галузь наукового знання, орієнтована на вирішення соціально-терапевтичних проблем через подолання аномалій сенс-життєвих орієнтацій, соціальних цінностей суб'єктів суспільного життя (в тому числі молоді), їх уявлення про справедливість і несправедливість.

Консультування – встановлення контакту шляхом вербальної комунікації, виявлення проблем клієнта, сприяння і взаємодію в пошуку їх вирішення.

Арт-терапія – «терапія мистецтвом» через залучення молодої людини в культурно-дозвільні заходи, відвідування різних культурно-дозвільних закладів. Музикотерапія – соціалізація індивіда шляхом, звернення до будь-якої музичної культури, субкультури, відвідування концертів, конкурсів, тематичних дискотек, регулярне прослуховування музичних композицій.

Бібліотерапія – вплив на свідомість індивіда в процесі формування сенс-життєвих орієнтацій через підбір спеціальної літератури.

Соціально-педагогічні технології – активна участь соціального працівника (педагога) у вихованні клієнта і формуванні його сенс-життєвих орієнтацій.

Творчі технології – залучення молодих людей в колективну, творчу діяльність, сприяння розвитку індивідуальної творчості [2].

Таким чином, в Україні формується набір технологій і методів соціальної роботи з молоддю, проте існують відчутні проблеми в практиці соціальної роботи на всіх рівнях. Дані проблеми носять як внутрішньосистемний, так і зовнішній характер, зокрема молодь, будучи об'єктом соціальної допомоги, часто від неї відмовляється.

Використана література

1. Белецька І. В. Специфіка дозвілля в життєдіяльності молоді на сучасному етапі. // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2009. – № 4. – С. 35–39.
2. Зайнышев И. Г. Технология социальной работы. – М.: Владос, 2002. – С. 24.
3. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / за ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціал.дослідж.ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 248 с.
4. Сушик Н. С. Соціальна робота у сфері дозвілля молоді: теоретичний аспект. // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки : [зб. наук. праць]. Сер.: Педагогічні науки. – 2014. – № 1 (278). – С. 188–193.